Vépről malacot

A nagylány óvatosan kerülgette a hókása-kupacokat. Körülötte sokan taposták a havat a hajnali sötétben, csupa fekete, arcát sálba bugyoláló, munkába igyekvő, szegényesen, de tisztességesen öltözött alak. Olajszagú buszok melegítették motorjukat, teherautók faroltak ki az úttestre, vezényszavak pattogtak. Nagy volt a forgalom, de délutánra minden elcsendesedik, ma csak egy műszak lesz. Sorban mindenki befordult a gyárkapukon. Lassan csak ő maradt az úton, túl a vasúton már alig volt letaposva a hó. Sok ideje nincsen, két órán belül ki kell érnie Vépre, hogy időben visszaérjen.

A menyasszony nagyon szép lesz. Szerencséje volt húgának azzal a kölcsönruhával – az alattuk lakók lánya tavaly esküdött, és neki saját ruhát varrattak. Anyjuk csak egy keveset igazított rajta, azt is úgy, hogy visszaalakítható legyen, mikor visszaadják. Bevonulnak a nagytemplom kápolnájába, elöl a pap, aztán az ifjú pár: a húga a költőnek készülő fiatal, vékony jogásszal. Követik őket a szülők, majd a többiek. A kántor – régi ismerős – szép, zengő hangon énekel, a pap röviden beszél. Meglátszik a lehelete, a vastag falakból süt a hideg, fűtés persze nincsen, a bombázás nyomai még mindenhol látszanak.

Kezdett világosodni, a hó erre szép fehér volt, nem úgy, mint a füstös gyártelepen. Felvette egy paraszt a szekerére, adott egy pokrócot, abba bugyolálta magát jó melegen. Bizakodóan nézett előre: ha egyszer megígérte, hogy szerez malacot, akkor az úgy is lesz.

A pirospozsgás szakácsnő, akit – lesz ami lesz - anyja fogadott fel, energikusan lát munkához a nagy konyhában. Késeket fen a vájdling szélén, vizet melegít, telerakja a nagy asztalt edényekkel. Anyjuk segít neki, a kisebb testvérek a lábuk alatt sündörögnek. A nyers hússzagot lassan felváltja a fűszerektől terhes meleg pára, a malacsült illata.

Vépen balra indult, végig a kastélypark kerítése mellett – úgy emlékezett, erre kell menni. Egyszer járt elemista osztálytársánál, annak már sok éve, nem is látta azóta, csak üzengettek néha egymásnak. Remélte, hogy a legutóbbi üzenet - a malacról – is célba ért. A házakból lefelé szállt a kályhafüst, az út szélén reménykeltően tyúkok kapirgáltak.

A legnagyobb szobában ülnek asztalhoz. Hosszú asztal, lekerekített végekkel. A teríték szép: régi, mintás tányérok, ezüstösen csillogó étkészletek. A két, velük lakó nagynéni közül csak az egyik van velük, a másik nagybeteg, tulajdonképpen haldoklik a szomszéd szobában. Apjukat is ki kell szolgálni, ő félig tehetetlenül ül az asztalfőn: a gerincét ért lövésbe rokkant bele a háborúban. De legalább kap egy kevés nyugdíjat – a családban senkinek nincsen munkája, ez az egyetlen jövedelem. Az egyik kisebbik húgnak is segíteni kell: ő gyerekparalízist kapott, élete végéig félig béna lesz. Leves van meg malacsült, ehhez van párolt káposzta és krumpli is. Halkan csörögnek az evőeszközök, a férfiak egy kis fehér bort isznak, amit üvegkancsóból töltögetnek.

Kiért a falu szélére, de itt emlékezete cserbenhagyta. Többször is kérdezősködnie kellett, ijesztően morgó, sovány kutyák mellett elhaladva házakhoz bekopogni. Az idő vészesen fogyott, de végül egy tántorgó férfi megmutatta a házat.

Este hétre végeznek a vacsorával, leszednék az asztalt, az ifjú férj rokonai indulnak az állomásra, csak a sógora hangoskodik. Sokat ivott és mulatni akar. Szilveszter napja van, és ő nagy lakodalomra, egész éjszakás dorbézolásra számított. Mindenki fáradt. A sógor elhallgat, összekapja magát és dühösen elmegy, ki az állomásra, hazautazik itt hagyva feleségét és kicsi gyerekét.

Nem is látott állatokat a ház körül. Bekopogott, de nem a várt régi osztálytárs nyitott ajtót, hanem nagy sokára egy öregember, aki nehezen értette, miről van szó, rosszul is hallott. A többiek elutaztak. Malac? Nem tud semmit. Kezdte reményét veszteni, de makacsul ismételgette: megüzente, hogy jön egy malacért, hozta a pénzt is, nem lehet, hogy malac nélkül menjen haza. Az öregembernek végre derengeni kezdett valami. Az unokája hagyott valami csomagot a konyhában, hogy majd jönnek érte a városból. Boldogan vette fel a csomagot a konyhaasztalról, meg sem nézte, mi van benne, úgy is érzi a hússzagot. Valamennyi pénzt hagyott az asztalon, és erőlködve vállára lódította a szatyrot, úgy indult hazafelé. Nehéz volt a csomag, de most alig érezte a súlyát, boldog volt, hogy megvan a malac, és talán visszafelé is felveszi egy szekér.

Elcsitul minden, összecsukják a nagy asztalt, áttolják a másik szobába. A kisebb testvéreket az anyjuk kitereli, a nagynéni visszavonul haldokló testvére mellé, a nagyapa a fűtetlen előszobában karosszékbe ül, és pipára gyújt. Az ifjú páré a nagyszoba - tartósan megkapták -, örülnek, hogy lepihenhetnek, malacsültet ettek, van hol lakniuk. Csak egészen halkan szűrődik be valami távoli, szilveszteri mulatozás zaja, a szobán csend ül el. Holnap új év kezdődik.

A nagynénit hamarosan eltemetik. A nagylány, aki a malacot szerezte Vépről, beteg lesz, de még senki nem sejti, hogy néhány éven belül tüdőbajban ő is meghal. A központi térre néző, szép nagy lakást valaki az esküvő után két héttel *kiigényli*, a családnak kis szükséglakásba kell költöznie, az ifjú párnak albérlet után kell néznie, állásuk nincsen.

Szerencséje volt, ismét felvette egy szekér, nem kell átázott cipőjében a havat taposnia, és délre haza is ér. Kisütött a nap, a fehér határban csillogó fekete varjak civakodtak. A tél abban az évben hosszú volt, de szép.